

Gràcies presidenta, senyores i senyors diputats,

Avui comparec davant d'aquest Ple per presentar-vos la Llei de governs Locals de Catalunya. Una llei necessària i esperada que avui esdevé imprescindible per al món local català. Una llei que ha estat treballada des de l'inici amb les principals entitats municipalistes, amb diàleg i consens territorial, sota els principis d'autonomia local, de diferenciació i de subsidiarietat, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, de racionalitat i no duplicitat, de cooperació i flexibilització en l'exercici de competències, de suficiència financera, de descentralització, de transparència, bon govern i participació, i de reforçament de la democràcia interna.

Abans de continuar m'heu de deixar que expliciti l'agraïment als presidents Esteve, Buch, Bustos i Amor, de l'ASSOCIACIÓ CATALANA DE MUNICIPIS i de la FEDERACIÓ DE MUNICIPIS DE CATALUNYA, que durant tot el procés han fet pinya amb el Govern per tirar endavant aquesta Llei, i que han aportat un debat enriquidor i necessari en pro del municipalisme. Gràcies de nou.

Igualment vull agrair als presidents i membres de consells comarcals i als nombrosos alcaldes que he visitat durant molt mesos i que també han entès que és l'hora de reformar el món local i adaptar-lo als temps actuals, i que també han fet interessants aportacions a la reforma que presentem.

Aquesta Llei ha estat treballada també de forma transversal i transparent, sotmesa, com pertoca a una llei d'aquesta envergadura, al procés d'exposició pública, en què es van rebre 35 escrits amb 275 al·legacions, moltes de les quals van contribuir a millorar el text que finalment va entrar el passat 31 de juliol en aquesta cambra.

Fruit de tot aquest treball previ amb el món local, la Comissió de Governos Locals, formada per alcaldes i alcaldesses de diferents tipologies de municipis i de la pràctica totalitat dels partits amb representació amb aquesta cambra, va aprovar el text amb un absolut consens, sense ni un sol vot en contra, amb l'entesa global que, tot i que hi pot haver aspectes en la norma que necessàriament han de completar-se i millorar-se amb les propostes que els diferents grups de la cambra hi facin (sobretot els grups amb més trajectòria i

experiència en l'àmbit local), aquesta és una norma de país, una norma que avui esdevé imprescindible, que desplega el nostre Estatut i que requereix el màxim consens possible per assegurar-ne la perdurabilitat.

M'agradaria que avui, des del Parlament de Catalunya, s'actui amb la mateixa actitud positiva, constructiva, participativa i amb voluntat de sumar que els ens locals han demostrat durant aquests més de dos anys d'aportacions a aquesta norma i que van tornar a demostrar en el si de la Comissió de Governos Locals, donant-hi un suport global, aprovant-la amb consens i sense cap vot contrari de cap membre de la Comissió, formada per nombrosos alcaldes de diferents colors polítics.

Per això, estic convençuda que les esmenes a la totalitat que avui s'hi puguin presentar per part d'alguns dels grups parlamentaris responen més a la tàctica política que no pas al convenciment que no ens cal una llei com aquesta. Si algú creu que aquesta llei no és necessària, cal que ho digui obertament.

Però si algú creu que ja és hora de comptar amb una nova llei de governs locals, no pot presentar esmena a la totalitat a la llei que avui inicia el tràmit parlamentari, complint a més un compromís polític i un mandat d'aquesta cambra. La competència exclusiva en matèria de règim local és nostra. I no ens podem permetre el luxe de no desplegar-la. No fer-ho significaria assumir una reforma estatal que en cap cas considerem adequada, que no és vàlida i que no és bona per al món local a Catalunya.

La nostra norma, aquesta norma, aquesta llei, és absolutament constitucional i PLENAMENT respectuosa amb el marc jurídic aplicable. Si bé és cert que a totes les administracions els és d'aplicació la normativa bàsica estatal, també és cert que NO TOTS els preceptes de la norma estatal són BÀSICS ni poden ser-ho, tal com el mateix TRIBUNAL CONSTITUCIONAL ha declarat.

I si bé per aquest motiu ens veiem obligats, per exemple, a mantenir provisionalment una divisió territorial que no és la que preveu el nostre Estatut, també ho és que per aquest raonament EN CAP CAS PODEM ACCEPTAR NI ACCEPTAREM que es reglamentin preceptes de la Llei de bases mitjançant l'ARSAL, que NO són bàsics i que en cap cas poden substituir el desenvolupament estatutari de la competència que correspon EXCLUSIVAMENT a Catalunya.

El Govern d'Espanya ha de saber, i així li ho vaig fer saber també jo mateixa a la vicepresidenta Sáenz de Santamaría, que no podran tirar per terra el nostre Estatut.

Entrant en detall, la reforma s'ha elaborat amb la voluntat clara de millorar l'Administració local tenint en compte la seva trajectòria i la realitat dels nostres territoris i les nostres institucions. Tenint en compte la tasca important i insubstituïble que han fet durant aquests anys tots els nostres municipis, i el paper transcendental que han pres i han liderat amb fermesa en els moments més difícils.

Així, l'Administració local a Catalunya ha demostrat sobradament haver esdevingut, en el seu conjunt, una administració madura, que sap gestionar de forma més eficient, amb molta més possibilitat de canvi i adaptació, i amb una enorme capacitat de reacció a les necessitats dels nostres ciutadans. Per tant, sobretot, la reforma ha tingut en compte tots aquests antecedents per tal de dissenyar un model en què es continua confiant absolutament en l'Administració local per desenvolupar serveis i competències des de la proximitat.

També és cert que una reforma com aquesta no podia oblidar el context econòmic i social que vivim en aquests moments. L'impuls de la reforma global de l'Administració que estem duent a terme no podia excloure la reforma de l'Administració local per tal d'optimitzar recursos, simplificar les estructures administratives, eliminar les duplicitats d'actuació i assegurar l'estabilitat pressupostària i la sostenibilitat financera.

El món local català estarà preparat per ser altament competitiu. I a més estarà altíssimament preparat per no tornar a patir situacions tan angoixants com les que hem viscut els darrers anys, i que, sortosament, comencem a superar.

En relació amb aquesta voluntat de buscar l'excel·lència en la gestió del món municipal, calia també tenir en compte l'especial composició del mapa municipal a Catalunya amb territoris tan diversos com els Pirineus, o l'Àrea Metropolitana, les Garrigues o el Garraf. Així, tot i la diversitat dels territoris, les enormes diferències entre les grans ciutats i els petits pobles, el cert és que en tots els territoris hi vivim ciutadans, i volem que tothom pugui continuar vivint allà on viu.

Per això la reforma no podia perdre l'oportunitat de garantir a TOTS els ciutadans de Catalunya que podran continuar rebent uns serveis dintre uns estàndards de qualitat visquin on visquin, i des de la màxima proximitat possible. Garantir aquest fet és un dels objectius principals de la reforma, que ha d'evitar també el despoblament dels territoris.

L'establiment d'aquests estàndards de qualitat s'ha de veure com una gran oportunitat i no com una càrrega. D'entrada, aquests hauran de ser establerts d'acord amb el món municipal, mitjançant les entitats municipalistes, i hauran de tenir en compte molts aspectes. La seva valoració s'ha de fer sobretot des del punt de vista de l'interès ciutadà, i no prioritàriament des de l'interès econòmic.

A més cal entendre que els costos dels serveis per habitant són i continuaran essent, necessàriament, molt diferents en una gran ciutat que en un petit poble, i per això aquest paràmetre no ens serveix per valorar l'eficiència, ni tan sols la viabilitat de la prestació d'un servei.

Avui esdevenia necessari introduir mesures de control i autoavaluació que van més enllà de l'examen electoral, mesures que en el sector privat són avui imprescindibles per determinar el grau de qualitat i satisfacció amb els serveis o els productes.

Així, els nostres municipis podran disposar d'un modern sistema de control i avaluació que farà que els seus veïns sempre puguin gaudir dels serveis amb la màxima qualitat possible.

I quan el municipi no pugui assolir aquests estàndards, podrà continuar garantint la prestació del servei des de la institució més propera possible, la comarca, i participant de les decisions que afecten aquest servei mitjançant l'òrgan del consell d'alcaldes.

La nostra norma reforça de forma substancial el paper dels consells comarcals, tot i que rebaixa la seva estructura política. Els consells comarcals esdevindran els principals ens de gestió mancomunada municipal. Però les seves estructures polítiques formades per consellers comarcals són substituïdes pel consell d'alcaldes, que esdevé el màxim òrgan de govern. És un canvi de paradigma important. Ara no hi haurà govern i oposició als consells comarcals, tots els alcaldes seran membres del govern. Esdevenen gestors conjunts dels serveis comuns. I ho faran prioritàriament per consens, com d'habitud els alcaldes resolen les qüestions que afecten els seus territoris. I quan es tracti de mancomunar de la forma més eficient, amb la màxima qualitat i al millor preu possible, els alcaldes fàcilment es posaran d'acord.

Aquest important canvi en el sistema de governança, lluny de representar una pèrdua democràtica, deixa el govern de les comarques als màxims representants de cada municipi resultants de les respectives eleccions municipals i, per tant, amb tota la representativitat dels seus ciutadans i amb plena legitimitat democràtica.

Els consells comarcals de l'Àrea Metropolitana es veuran afectats pel desenvolupament d'aquesta Llei per tal d'evitar estructures sobreposades. Pel que fa a la comarca del Barcelonès, comportarà la supressió íntegra del seu consell comarcal per integrar-lo a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Pel que fa a les comarques del Vallès Occidental, Maresme i Baix Llobregat, els respectius consells comarcals hauran d'adaptar-s'hi.

En qualsevol cas, totes les comarques mantenen, com deia, la seva territorialitat i la seva identitat. No es proposa en cap cas el canvi dels límits geogràfics.

Ara bé, uns dels canvis més substancials d'aquesta reforma són els que afecten el sector públic local, atès que es determina que el sistema de cooperació interadministrativa ordinari voluntari és el conveni, i s'estableix la impossibilitat de crear noves mancomunats i consorcis per a la prestació de nous serveis si aquests els pot prestar la comarca o, en el seu cas, l'Àrea Metropolitana, reforçant les estructures existents i evitant la proliferació de nous ens. També es fomenta la transparència, la solvència i la presentació de comptes.

El projecte també reforça l'estatut del representant local i li reconeix el dret a la retribució. Així, s'estableix que la llei de pressupostos fixarà anualment els límits màxims a percebre segons el tipus d'ens local, la població, la capacitat financera i les tasques i funcions assignades en cada cas. Es regulen els sous dels alcaldes amb un doble objectiu: d'una banda, es pretén protegir els electes normalitzant el fet que qui es dedica a aquesta tasca, ha de poder percebre una retribució econòmica. D'altra banda, els ciutadans demanen, cada cop més, major transparència, i la norma dona llum als imports que poden percebre tots els alcaldes i per quins conceptes, per tal d'evitar la lectura que les percepcions econòmiques dels representants públics poden ser il·limitades o no estar subjectes a cap control.

A més, la limitació del conjunt de retribucions i drets d'assistència, en còmput global, a un percentatge màxim sobre els ingressos ordinaris del pressupost, comportarà que els acords municipals sobre retribucions s'ajustin a un principi elemental de sostenibilitat financera.

Ara bé, aquesta transparència, aquesta voluntat de ser clars no ha de significar en cap cas que defensem que els electes no hagin de percebre una retribució digna ajustada a la seva dedicació. Hem de fugir de la demagògia i hem de defensar que tothom pugui dedicar-se al servei públic independentment de la seva renda.

L'entrada en vigor de la Llei de governs locals iniciarà un important estalvi econòmic a tot el món local que ha de repercutir-se de forma justa a favor d'aquest, i que s'anirà consolidant els mesos posteriors, ja que la normativa que es dicti en desplegament d'aquesta provocarà la materialització de l'impacte econòmic i serà aleshores quan s'evidenciaran concretament els beneficis que se'n derivaran. Vull recordar que aquesta Llei és respectuosa amb el règim especial de l'Aran i la Carta Municipal de Barcelona.

En resum, la Llei de governs locals és una llei de lleis que suposa el punt d'inici de la necessària reforma de l'Administració que estem treballant des del Govern. Aquesta reforma local, com no pot ser d'altra manera, anirà acompanyada d'altres lleis imprescindibles i en les quals ja hem començat a treballar: la Llei de simplificació local i la Llei de finances locals.

La Llei de simplificació haurà de contribuir, d'una banda, a unificar i simplificar requisits al món local, estalviant temps i també diners al món local, suprimint tot el que no sigui necessari, simplificant tot el simplificable, i aplicant moratòries allà on sigui recomanable; de l'altra banda, aquesta Llei també ha d'ajudar els ciutadans a trobar en el món local una claredat de criteris i requisits per tal de fomentar l'activitat econòmica i estalviar temps i diners als ciutadans.

La Llei de finances locals, per la seva banda, haurà d'esclarir els recursos del món local per poder desenvolupar els serveis i les competències previstes en la Llei de governs locals, així com també haurà de preveure els instruments necessaris per fer-ho.

Aquesta Llei, importantíssima també per al món local, caldrà treballar-la de forma àgil i pràctica. I en aquest sentit farem tot el possible perquè abans de final d'any puguem disposar d'un text articulat i consensuat amb les entitats municipalistes que hi participen activament en la redacció.

Per tot això, us demano, senyores i senyors diputats, que doneu suport a la tramitació d'aquesta Llei: una llei que vol desenvolupar el règim local propi a Catalunya, dissenyada amb el coneixement de les nostres necessitats, que esdevé absolutament necessària, que té el consens de la totalitat del món local, per tal de poder tramitar-la.

Una llei que, com us he dit, té el consens territorial i també ara ha d'obtenir el màxim consens polític. Tingueu per segur que estudiarem amb molt d'interès les esmenes que amb voluntat de millora i sense contradir l'esperit del text pugueu fer des de tots els grups parlamentaris. Per això, senyores i senyors diputats, us demano, i agraeixo per endavant, el suport a la tramitació de la Llei de governs locals.

Moltes gràcies, presidenta, senyores i senyors diputats.